

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 27

9. srpnja 2015.

cijena 200 Ft

Dekret Mađarskog parlamenta o tituli „Communitas Fidelissima” predao je dr. Csaba Hende, ministar obrane, Kristini Glavanić, načelnici Narde

Foto: Timea Horvat

4. stranica

Dan državnosti RH u budimpešti 3. stranica

V. Festival sarme u Kozaru

7. stranica

Suradnja kaniške i zadarske škole 14. stranica

Komentar

Ekonomski i/ili politički migranti

Ovih dana Europska unija suočena je s neviđenom migracijom, seobom naroda prije svega s drugih kontinenata. Nezapamćena selidba koja se odvija masovno, a po zakonskim propisima ilegalno, stavila je Europsku uniju pred velik, čini se, barem za sada, nerješiv izazov. Ona jednostavno ne može odgovoriti na nove izazove – ima baš dosta svojih teškoća u posljednje vrijeme – riješiti pitanja kako zaustaviti selidbu stanovništva prije svega iz gospodarskih razloga, koje to očito čini u nadi pronalaznja boljeg života, blagostanja.

Europska unija je u nikada većoj gospodarskoj krizi. O tome svakodnevno stižu vrlo uznemirujuće vijesti, posljednji je primjer Grčke. No čini se da to migrante uopće ne zanima. Za njih kriza Europske unije nije ništa pokraj svakodnevice u kojoj su živjeli u vlastitoj, vlastitim državama.

Nema dvojbe da je posrijedi migracija (preseljavanje, useljavanje) iz gospodarskih razloga, koja do sada nije postojala, ali se istodobno nameće i pitanje: zbog čega, i tko ju je prouzročio. Nije potrebno previše razmišljati da bi se zaključilo kako je ona izazvana političkim akcijama, miješanjem u politički sustav onih zemalja iz kojih se sada slijeva rijeka ljudi. Ona je izazvana rušenjem različitih civilizacijskih svjetova u pojedinim krajevima svijeta i namećanjem vlastitog sustava, demokracije zapadnoga tipa, koja pak nije donijela ni približna očekivanja. Seoba naroda iz gospodarskih razloga, ipak je samo posljedica izazvana političkim ciljevima i akcijama koja se sada vraća kao bumerang.

Na jugoistočnim rubovima Europe odnosno Europske unije odlučili su se za podizanje ograde, koja je još ne tako davno bila simbolom totalitarizma, ograničavanja i zatiranja temeljnih ljudskih prava i sloboda, slobode kretanja, slobode mišljenja i govora. Želimo li uistinu da Europa opet bude razdijeljena ogradama, zidinama koje će razdvajati ljude, narode, kulture, ili smo samo jednostavno zatečeni posljedicama nastalim djelomično ili u cijelosti našom krivnjom? Krivnjom država koje sada ne mogu odgovoriti na posljedice što su ih same izazvale. Hoćemo li doista integraciju ili ponovno razdvajanje? Što je s dostojanstvom čovjeka, gdje je kršćanska ljubav prema čovjeku, prema svome bližnjemu?

Povijest Europe nije drugo negoli povijest preseljavanja, selidaba, a u nekim njezinim dijelovima i u nekim razdobljima i nasilne asimilacije, iseljavanja, preseljavanja, pa čak i utapanja manjine u većinu putem ograničavanja ili izravnog nasrtanja na njezine posebnosti, jezik, kulturu, tradiciju. Ako netko, onda narodi i narodnosti srednje i istočne Europe uistinu znaju što to znači i kamo vodi. Može li nas od toga doista spasiti podizanje ograda, jesu li one doista potrebne, je li one uopće postoje?

Stipan Balatinac

Glasnikov tjedan

Na pragu 21. stoljeća svjedoci smo «velikih seoba» ljudi u selidbama i potrazi za boljom korom kruha... Uvijek je to tako bilo, sjetimo se samo početka 20. stoljeća i masovnih seoba siromašnih Europljana u obećanu zemlju/e, seoba mnoštva gastarbajtera... Ljudima je u venama težnja k boljem, pa su u stalnoj potrazi za nečim, onim o čemu misle da to nemaju... osvajaju se novi prostori, nadire se u dubinu teritorija, koji

gledajući filmsku inačicu albuma u režiji Alena Parkera «Pink Floyd The Wall». Gadili su nam se zidovi, bili su odurni i ogavni, neljudski i otuđeni... gutali su sve pred sobom... i činili nas usamljenima, izoliranima, onemogućavali nam komunikaciju sa samima sobom i drugim ljudima.

Za vrijeme svojega lipanskog posjeta Sarajevu papa Franjo poručio je mladima: «Vi ste prva generacija mladih nakon rata, proljetni

Why We Build The Wall – pjeva Anis Mitchel. Kako bismo bili slobodni?, Kako bismo ljudima oduzeli slobodu? Because we have and they have not! Because they want what we have got! – pjeva Anis Mitchel.

cvjetovi, i u vama vidim želju i volju da idete naprijed, a ne da živite u prošlosti i destrukciji. Želim da vi ne stvarate neprijatelje jedni među drugima, nego zajedno idete k budućnosti. To je veliko. Zagledajte se u sebe i ono što ćete naći unutra, ne treba biti da postoje vi i oni, nego moramo postojati mi zajednički. Ne gradite zidove, nego samo mostove.» Povećanje broja ekonomskih migranata trese Europsku uniju. Mađarska je najavila podizanje privremenoga žičanog zida na vanjskoj granici EU-a prema Srbiji u dužini od dvjestotinjak kilometara u visini od četiri metra. Mogu li se zaustaviti ljudi u njihovim seobama? Milijuni ljudi! Mađarska ne vjeruje u europsko rješenje pitanja ilegalnih imigranata, a zid prema susjedima gradi jer je to «obveza države», rekao je mađarski premijer Viktor Orbán dodajući: Danas je nužno zaštititi granicu, to je obveza države. Pogotovo kad je riječ o šengenskoj, vanjskoj granici Europske unije.

Why We Build The Wall pjeva Anis Mitchel. Kako bi bili slobodni?, Kako bi ljudima oduzeli slobodu? Because we have and they have not! Because they want what we have got!

Why We Build The Wall pjeva Anis Mitchel. Kako bi bili slobodni?, Kako bi ljudima oduzeli slobodu? Because we have and they have not! Because they want what we have got!

Branka Pavić Blažetin

„Croatia, iz duše te ljubim“

Proslava Dana državnosti Republike Hrvatske u Budimpešti

Velesposlanik Gordan Grlić Radman

Povodom obilježavanja Dana državnosti i druge godišnjice članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, 30. lipnja 2015. godine, u rezidenciji Velesposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti održan je svečani prijam.

Proslavi, kojoj je nazočilo tristotinjak uzvanika, odazvali su se među inima predsjednik mađarskoga Vrhovnog suda Péter Darák, zastupnik u Mađarskome parlamentu i predsjednik Interparlamentarne skupine prijateljstva Mađarska – Hrvatska Matija Firtl, glasnogovornik Hrvata u Mađarskome parlamentu Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostro-

gonac, ravnatelj Instituta za slavensku i baltičku filologiju pri ELTE Stjepan Lukač, ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, glavna urednica Medijskoga centra Croatica Branka Pavić Blažetin, brojni velesposlanici i predstavnici diplomatskoga zbora akreditirani u Mađarskoj, predstavnici hrvatskih sa-

ste došli vi, Hrvati iz Mađarske, koji živite stoljećima ovdje, od Baranje, Bačke do Gradišća. Jako mi je drago vidjeti vas sve skupa ovdje, da zajedno pokazujemo nacionalno jedinstvo. Nije ovo jedini blagdan koji Hrvatska slavi, ali on je jako važan, jer taj blagdan, pod vodstvom prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana, značio je slo-

Dio uzvanika

mouprava, hrvatskih kulturnih i odgojno-obrazovnih ustanova, članovi hrvatske zajednice, gospodarstvenici i brojni drugi gosti.

U svome pozdravnom govoru hrvatski velesposlanik Gordan Grlić Radman zahvalio je prijateljskoj Mađarskoj na svojoj potpori koju je pružala Hrvatskoj u ostvarivanju njezinih vanjskopolitičkih ciljeva. Danas, kada su dvije zemlje zajedno u okrilju europske obitelji, kao najvažnije pitanje istaknuo je suradnju u okviru središnje Europe, ali i na razini Europske unije.

„Hvala vam što bodu, neovisnost i suverenitet“ – naglasio je hrvatski velesposlanik Grlić Radman. Posebno je zahvalio gradu Zadru i svim sponzorima na organizaciji svečanog obilježavanja Dana državnosti i druge obljetnice ulaska Republike Hrvatske u EU, a mađarskom Ministarstvu obrane na dolasku puhačkog orkestra mađarskih zračnih snaga. Zahvaljujući financijskoj potpori grada Zadra te tvrtki Končar, Atlantic Grupe, Agroproteinke i OTP Banke, nazočnim gostima predstavljena su tradicionalna jela hrvatske kuhinje te hrvatska vina. U okviru glazbenog programa nastupili su članovi zadarske klapa „Kontrada“ i sopranistica Nela Šarić, te puhački orkestar mađarskih zračnih snaga. U osiguranje tehničke pomoći i potpore održavanju prijma uključili su se i budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đlački dom, jednako kao i članice Kulturnog ansambla „Luč“ koje su se predstavile gostima u narodnim nošnjama Hrvata u Mađarskoj.

Zadarska klapa „Kontrada“

„Hvala vam što

Kristina Goher

Na 4. „Turi vjernosti“

Dan zahvale i spominka u Nardi

Sad jur četvrto ljetu priredjuje Društvo za očuvanje tradicij „György Klapka“ takozvanu „Turu vjernosti“ u čast vjernih sel na zapadnoj Ugarskoj. U jako svečanom okviru Dana zahvale i spominka, za Plajgorom i u Nardi, predan je dekret CIII. zakona s kojim je Ugarski parlament lani dodilio časne titule „Communitas Fidelissima“ – „Najvjernije selo“ Nardi, Petrovom Selu, Plajgoru, Gornjem Četaru, Hrvatskim Šicam, Kerestešu i Pornovi za neslomljivu vjernost nekadašnjih stanovnikov ki su i suprot pogibeli izdržali polag Ugarske za I. svitskim bojem.

Áder, predsjednik Ugarske, Viktor Orbán, premijer države, i László Kövér, predsjednik Ugarskoga parlamenta. Koliko se je Kristina Glavanić, načelnica Narde, borila s emocijama pri prikizimanju dokumenta časne titule, tako se je i ministar obrane presenetio na specijalnom daru Samouprave Narde, tj. ekskluzivnom garniturom za kavu, pri koj svaka kafрка nosi ime jednoga vjernoga sela. Na kraju svečevanja su ministar obrane dr. Csaba Hende, a i seoske peljačice položili vijence pri Spomeniku priključenja, a nardarski zbor u pratnji tamburašev je

Konjskom paradom s koli, zastavami i u uniforma su dospili na mjesto spominjanja, pred nardarski kulturni dom i Spomenik priključenja 27. junija, u subotu, poštovatelji vjernih sel iz redov Društva „György Klapka“, šopronski konjari, a i biciklisti. Za ugarskom himnom još pod parapli su pozdravljeni časni gosti, ministar obrane dr. Csaba Hende, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Berislav Živković, i časni gradjan Narde ter ujedno i gradonačelnik Muruskoga Središća, Dražen Srpak, kot i svi ostali ki su došli na ovu važnu proslavu. Kako je istaknuo pri svetačnom govoru dr. Csaba Hende, desetljeća dugo je sa strane države bila zanemarena činjenica, kako su stanovnici ovih naselj bili nosači pravih kriposti. – Znali su biti vjerni svojoj domovini, svojemu domu, a desetljeća dugo nije bilo nikogar ki bi se bio zahvalio ovim narodnosnim selam. Zato ov dan neka bude dan zahvale i spominka za ono junačko ponašanje i djelo svih stanovnikov Pinčene doline, ki su za I. svitskim bojem, suprot Trianonskoga ugovora, iskazali svoju privrženost ugarskoj domovini – s timi riči je predao dokument o spomenutom zakonu titule „Communitas Fidelissima“ – „Najvjernije selo“, kojega su potpisali János

potiho jačio omiljene strofe popularne pjesme „Naša mila domovina, na svem svitu si najlipša, Kar kude hodim, vik na te mislim, ar si ti meni najdraži kinč...“ Dvor Kulturnoga doma s vojničkom taborskom kuhnjom i sa svimi pozvaniki na objed, brzo je postao mjesto za veselo druženje, a potom pak prostor za spektakularni program jahačev iz Šoprona, ke je peljao Koljnofac, Robert Grubić. Za kratkim počivanjem se je ganula cijela povorka u susjedni Gornji Četar, na mjesto slijedeće svetačnosti, a u Nardi pak u narodni nošnja su guslajuć i jačuć pozivali na glavnoj ulici gosti iz Hrvatske kot i domaći folkloriši na hrvatsko otpodne, pod šator športskoga placa.

Najljepša Hrvatica u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske

Pod pokroviteljstvom Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, od 23. do 28. lipnja 2015. u Tomislavgradu (BiH), održana je druga po redu Revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske. U Reviji i natjecanju sudjelovala je 31 djevojka iz 21 zemlje: Argentine, Australije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Bolivije, Brazila, Bugarske, Crne Gore, Češke Republike, Čilea, Mađarske, Novoga Zelanda, Njemačke, Rumunjske, Sjedinjenih Američkih Država, Slovenije, Srbije (Vojvodine), Švedske, Švicarske i Venezuele.

Daria Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, istaknula je kako je projekt Revije tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice izvan Republike Hrvatske u narodnoj nošnji, događaj koji ujedinjuje matičnu domovinu, hrvatsko iseljeničtvo, hrvatsku nacionalnu manjinu i Hrvate iz Bosne i Hercegovine.

Najljepša Hrvatica u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske u godini 2015. jest Nikoleta Mariana Vlasić iz Rumunjske. Za prvu pratilju izabrana je Klaudija Baturić iz Novog Zelanda, a Franka Ivković iz Švicarske izabrana je za drugu pratilju.

Projekt Revija tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske organizira Udruga za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini «Stećak» u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika.

Vesna Drinóczi i Mirjana Jakšić, koja je izabrana za mis fotogeničnosti

Daria Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, s pobjednicama

Drugoj po redu Reviji sudjelovale su i dvije Hrvatice iz Mađarske, studentica rodnom iz Sigeta s prebivalištem u Pečuhu Vesna Drinóczi u nošnji podravskih Hrvata, te Mirjana Jakšić, studentica s prebivalištem u Pečuhu, rodnom iz Mohača, u nošnji šokačkih Hrvata iz Semartina, Kašada. Prema internetskom glasovanju, za mis fotogeničnosti izabrana je Mirjana Jakšić iz Mađarske, a nagradu s replikom naušnica iz okolice Livna uručio joj je na-

čelnik Općine Tomislavgrad Ivan Vukadin. Djevojke su sa svojim pratiljama boravile umalo tjedan dana u Tomislavgradu. S našim su curama kao pratilje putovale Marta Grošić i Mirjana Bošnjak. Uz boravak u Tomislavgradu posjetile su Sarajevo (u posjetu su ih primili Dragan Čović, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine iz reda hrvatskog naroda, i uzoriti kardinal Vinko Puljić, vrhbosanski nadbiskup), i grad Knin (na staroj gradskoj tvrđavi dočekala ih je gradonačelnica Josipa Rimac). Posebno iznenađenje za sve djevojke bio je dolazak glasovitoga hrvatskog pjevača Marka Perkovića Thompsona s kojim je slijedilo fotografiranje na kninskoj tvrđavi. Djevojke su razgledale i Tomislavgrad, spomen-baziliku i Franjevački muzej.

Idejni začetnik i tvorac ovoga projekta Zvonko Martić reče u izjavi za novinare da je cilj ovoga programa povezivanje Hrvata iz cijeloga svijeta poradi promicanja zajedničke tradicijske kulture te upoznavanje i pružanje potpore Hrvatima u Bosni i Hercegovini, posebice u jačanju i očuvanju nacionalne i kulturne samosvojnosti.

U prigodnom programu nastupila je tomislavgradska klapa «Delminium» te pučki pjevači iz različitih krajeva Bosne i Hercegovine. Među nazočnima na svečanosti je bio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp.

«Sastali se alasi i bečari»

Tradicijska priredba šokačkih Hrvata u Monoštoru

U organizaciji Kulturno-umjetničkog društva Hrvata «Bodrog», 7. lipnja u Monoštoru (Bački Monoštor) ustrojena je kulturno-gastronomski priredba pod nazivom «Sastali se alasi i bečari». Na običajnoj manifestaciji podunavskih Hrvata Šokaca sudjelovali su i predstavnici santovačkih Hrvata.

Kako ističu organizatori, priredba je posvećena očuvanju ustaljenog načina kuhanja ribljeg paprikaša, od ribe iz vodotokova, a ne iz uzgajališta odnosno ribnjaka, te očuvanju jednog od najstarijih zanimanja koje je pred nestajanjem – alasa (ribara). Sastavnica priredbe bila je i popularizacija bečarca, za šokačke Hrvate značajnog vokalnog izričaja.

Na prostoru ispred mjesnog doma kulture u ranim večernjim satima održano je natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša na kojem je sudjelovalo umalo dvadeset natjecatelja odnosno osmočlanih družina šokačkih Hrvata iz Berega, Monoštora, Sombora, Sonte, Bača, Plavne, Vajske, S. Mitrovice..., a bilo ih je i iz Mađarske – iz Santova, te Hrvatske – iz Bilja i Ivanovca, pa je tako priredba dobila međunarodni značaj. Naime, u sklopu suradnje s udrugama podunavskih Hrvata Šokaca u Vojvodini (Srbiji), santovačke Hrvate predstavljala je osmočlana družina Hrvatske samouprave. Na temelju stručnog ocjenjivačkog suda, nakon večere objavljeni su rezultati i dodijeljene nagrade za prva tri naj-

bolja natjecatelja. Kako se pokazalo, najbolji uspjeh ostvarili su domaći natjecatelji, koji su nagrađeni prigodnim darovima podupiratelja.

Usljedila je večera i druženje uz domaći ženski pjevački zbor «Kraljice Bodroga» i Monoštorske tamburaše, a došao je i Mata Bečarina s društvom kako bi razgalili duše okupljenih prepoznatljivim šokačkim napjevima: bečarcima. Naime, kao prateća manifestacija održano je i natjecanje u solopjevanju bečaraca, u koje su se uz unapri-

jed prijavljene *ad hoc* uključili i domaćini i gosti raznih naraštaja. Čuli smo primjerice i ovaj prigodni bečarac: Kotlić kuvam, riba se privrće, / a bečar mi na uvo šapuće.

Dobro raspoloženje uz tambure, bečarce, šokačko kolo, ali i dobru kapljicu vina potrajalo je dugo u noć.

S. B.

Obnovljen i posvećen bunar na santovačkoj Vodici

Nakon prve ovogodišnje mise u čast Fatimske Gospe, održane 13. svibnja, koju je uz prigodnu propovijed služio vacki biskup dr. Miklós Beer, posvetio je obnovljeni stari bunar pod krovom, smješten iza kapelice na santovačkoj Vodici, svetištu koje je posvećeno, proglašeno prošteništem i hodočastištem još daleke 1838. godine.

S. B.

Obnova športskog igrališta

Samouprava sela Katolja tražila je potporu za obnovu športskog igrališta. Na našu veliku radost, dobili smo traženi novac.

Radovi su počeli prije mjesec dana, a sada je igralište potpuno obnovljeno. Predaja mu je bila 6. lipnja. Od sada ondje se mogu igrati nogometaši, košarkaši i tenisači.

Ovo sve možemo zahvaliti načelnici sela Nori Čibi Trubić jer se sa svim srcem brine za naše selce. Program je započeo u 14 sati svečanom predajom športskog igrališta, s pozdravnim riječima spomenute načelnice. Zatim je slijedio X-Fight sat s modernom gimnastikom. Članovi Seoske samouprave nudili su gledatelje kiflama, kolačima i hladnom mineralnom vodom.

U 16 sati pripadnici mlađeg naraštaja prikazali su vježbe s loptama, a potom je bila nogometna utakmica katoljske momčadi i oženjenih ljudi. Svi sudionici pozvani su na zajedničku večeru.

Ovo je bila prilika da se stanovnici gornjeg i donjeg dijela sela sastanu i porazgovaraju, jer inače nitko ne ide od svoje kuće, dapače ni u susjedstvo.

Guganka

V. Festival sarme u Kozaru

U organizaciji Seoske samouprave i mjesnih poduzetnika te narodnosnih samouprava u Kozaru, Hrvatske i Njemačke, i ove je godine, 7. lipnja, ustrojen već uobičajeni, V. Festival sarme. U sklopu cjelodnevnih programa nuđeni su sadržaji svim dobima, od malono-gometnih nadmetanja za djecu i odrasle za Kup „Crnković“ do predaje na uporabu novoga malonogometnog igrališta s umjetnom travom, i otkrivanja spomen-ploče jednom od utemeljitelja i prvom predsjedniku mjesnoga Nogometnog kluba Antunu Crnkoviću.

Generalna konzulica Vesna Haluga s kćerima Antuna Crnkovića

Kako kaže za Medijski centar Croatica kozarski načelnik György Selmeczi, u društvu predsjednice mjesne Hrvatske samouprave Ane Andres, cijelo selo izgleda kao veliko gradilište. Popravljaju se seoski putevi, cesta kroza selo, uređen je prostor oko mjesnog doma kulture i zgrade Seoske samouprave, predano je na uporabu malonogometno igralište s umjetnom travom na prostoru kozarskoga športskog kompleksa. Novo igralište u svečanim okvirima predao je na uporabu državni tajnik Ministarstva ljudskih resursa Péter Hoppál. Želja je seoskoga vodstva (koje zbog blizine grada Pečuha, čiji je danas

takoreći sastavni dio, tek ih odvaja ploča s imenom naselja) stanovništvo poticati na zdrav život putem športa te povećati udio ljudi koji se djelatno koriste športskim objektima i rekreacijskim ponudama u naselju. Projekt je ostvaren sredstvima iz europskih fondova. Kada smo već kod športa i Kozara, tu je kozarski Nogometni klub utemeljen između dva svjetska rata u kojem su aktivno igrali mnogi kozarski Hrvati. Prvi predsjednik Kluba bio je Hrvat Antun Crnković, kome se naselje odužilo, 7. lipnja 2015. postavljanjem spomen-ploče kod seoskoga nogometnog igrališta. Nju je zajedno s kozarskim načelnikom otkrila generalna konzulica Vesna Haluga.

Kako mi kaže kći Antuna (Tune) Crnkovića, on je imao troje djece, jednog sina i dvije kćeri, od kojih je jednu školovao za liječnicu. Kozarci su veoma voljeli nogomet, stoga su već prije Drugoga svjetskog rata utemeljili klub i napravili nogometno igralište na mjestu na kojem se i danas nalazi. Vrtar koji je branio boje kozarske momčadi u vrijeme utemeljenja Kluba, ima devedeset godina, radi u vinogradu u Ritiču, i ide i na «pijac» kažu mi Kozarci. Saznajem kako nema mnogo Crnkovića u selu, tu je Dragan Crnković, unuk Tune Crnkovića, ali i on živi u Pečuhu. Dragan mi kaže da će najesen upisati dijete u pečuški Hrvatski vrtić... Govore mi Crnkovići da je nakon Nagodbe u parlamentu u Budimu sjedio zastupnik Hrvat imenom Cznkovic. Sve to saznajem u hrvatskome krugu, naime taj je dan mjesna Hrvatska samouprava iskoristila i za sastanak svih iseljenih Kozaraca. Poslane su brojne obavijesti, pozivnice na koje su se mnogi odazvali. Uza sarmu i osvježujuća pića, bogati program, uličnu zabavu druženje je toga sunčanog lipanjskog dana i tople večeri nastavljeno do kasnih noćnih sati.

Branka Pavić Blažetin

Susret pokretnih knjižnica

U organizaciji pečuške Knjižnice „Győző Csorba“ ustrojen je I. susret pokretnih knjižnica u Pečuhu. Susret je obuhvatio stručni skup posvećen pokretnim knjižnicama i festival bibliobusa iz Mađarske, Austrije, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske, a okupio je sudionike iz Mađarske, Hrvatske, Slovenije, Austrije, Portugala, Bosne i Hercegovine, Njemačke i Nizozemske.

U sklopu spomenute Knjižnice, u Pečuhu od 2010. djeluje i bibliobusna služba, s dva vozila, oba financirana sredstvima Europske unije. Cilj je ovoga skupa bio učvrstiti postojeće partnerske odnose s knjižnicama iz gradova prijatelja koje imaju uspostavljene bibliobusne službe i uspostaviti nove s knjižnicama iz ostalih europskih zemalja. Cilj je također bio promicati pokretne knjižnice i predstaviti njihov rad u Mađarskoj i u Europi, razmijeniti iskustva, predstaviti primjere dobre prakse i postaviti temelje uspješnoj budućoj suradnji. Iz Republike Hrvatske skupu su sudjelovali voditelji knjižnica iz Vinkovaca, Koprivnice i Rijeke, koji odlično surađuju s pečuškim kolegama. Generalni je pokrovitelj programa bio Péter Hoppál, državni tajnik za kulturu pri Ministarstvu ljudskih resursa.

Na festivalu bibliobusa predstavljeno je osam vozila – četiri iz Mađarske i po jedno iz Austrije (Graz), BiH (Bihać), Slovenije (Maribor) i Hrvatske (Vinkovci). Kako bi ih što više Pečušaca imalo priliku vidjeti, bibliobusi su se u svečanoj povorci, okićeni svojim državnim zastavama, provezli središtem grada. Sam festival bibliobusa posjetilo je mnoštvo organiziranih skupina, većinom učenika pečuških osnovnih škola, ali i ostalih građana koji su sa zanimanjem razgledali sve bibliobuse i upoznali se s njihovim načinom rada u različitim zemljama. U sklopu skupa predavanja su održali i Iva Pezer, predsjednica vinkovačkoga Hrvatskog knjižničarskog društva, Ana Škvarić i Ljiljana Vugrinec iz koprivničke Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“, izlagale su o knjižničnoj mreži Koprivničko-križevačke županije i o radu bibliobusne službe narečene Knjižnice, a predavanje je održala i Gorana Tuškan Mihočić, uime riječke Gradske knjižnice. Otvorena je i Izložba fotografija „Kako funkcionira bibliobus“.

Osim na predavanjima i festivalu bibliobusa, knjižničari su aktivno sudjelovali i na radionicama s diskusijama, a hrvatsko izaslanstvo knjižničara sudionika I. festivala bibliobusa u Pečuhu, na tamošnjemu Generalnom konzulatu Republike Hrvatske primila je generalne konzulice Republike Hrvatske Vesna Haluga.

Ovaj stručni skup bio je izvrsna pri-

Knjižničari iz Hrvatske

godu za upoznavanje rada bibliobusnih služba, načina njihova financiranja, kulturnih i animacijskih programa u bibliobusima, ali i u samim knjižnicama. Razmijenjena su iskustva i prikupljene nove zamisli za unapređenje poslovanja ne samo bibliobusnih služba nego i njihovih matičnih knjižnica. Uspostavljene veze s knjižničarima iz više europskih zemalja također su dobar temelj za mogući nastavak stručne suradnje kroz različite europske projekte u budućnosti.

Ovakvi susreti prilika su stručnog usavršavanja bibliobusnih posada knjižničara i vozača u pokretnim knjižnicama, i populariziranja ovog oblika knjižnice kao jedinog koji može ispuniti potrebe za knjižničnim uslugama stanovnika koji žive u malim i rastrkanim naseljima, udaljenima od većih središta i gradova u kojima se nalaze knjižnice. Tijekom trajanja pečuškog festivala bibliobusi su bili otvoreni za javnost, a ovu jedinstvenu prigodu da ih sve na jednome mjestu razgledaju, iskoristilo je više stotina posjetitelja. Sve bibliobusne službe pripremile su za svoje posjetitelje poklončiće, uzorne za zavičaj iz

kojeg dolaze, poneko slatko iznenađenje. Na početku poslijepodnevnoga stručnog dijela skupa, uime Knjižnice domaćina sudionike je pozdravila i zaželjela im dobrodošlicu ravnateljica Knjižnice „Csorba Győző“. Napomenimo kako je ta Knjižnica i bazična narodnosna knjižnica s bogatom zalihom knjiga na hrvatskom jeziku.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu Razilaženje

Svakoga dana kad bismo u podne došli
U sjemenište na juhu od graha i dvije
Kriške kruha za stolom je bio jedan manje
I mi znali ili je ubijen ili je iz grada otišao.

Smrt je činila stvar potankog razglabanja,
Smjer se kretanja ustvrđivao, o navikama
Nagađalo, odjeći prosuđivalo, sat i vrijeme se
Uspoređivali, ispitivali i pomno analizirali.

Odlazak je uvijek činio stvar uopćenja,
Autobus o kojemu nitko nije znao ništa,
Tajni prolaz o kojemu je svatko čuo,
Suludno pretrčavanje staze za slijetanje
U času kad vojnik razmišlja o domu svojemu.

I potom bolna ćutanja da si zaboravljen i
Nevjernički dok dah još uvijek ustrajno
Hoće zadržati zadnji okus hrane i um
Istrti misao kako pojavi prikucanoj na
Drvo na suprotnom kraju sobe treba
Novo u crveno obojiti ranu od koplja.

Mario Suško

Marijagorički prijatelji očarani Gradišćem

Majuški posjet gradišćanske delegacije iz Kisega i Hrvatskoga Židana Mariji Gorici u Hrvatskoj, s glavnim ciljem da se sklapa prijateljstvo, ispao je jako uspješno. Pravi je dokaz za to da tri tajedne kasnije ponovo su se sreli novopečeni pajtaši, ovput u našoj divnoj pokrajini, u Gradišću.

Načelnici: Marica Jančić, Štefan Krizmanić i László Huber

Izaslanstvo Općine Marije Gorice, na čelu s načelnicom Maricom Jančić, mjesnim farnikom Stjepanom Barićem, školskom direktoricom Anticom Rajčić, učiteljicom 3. razreda Renatom Šikač i članicom Udruge Marijagorička zipka Jasnom Bokan, je 11. junija, u četvrtak, zašlo u povijesni grad Nikole Jurišića. U kiseškom Općinskom stanu, najstarijoj zgradi u cijeloj Ugarskoj ka je u toj funkciji, goste je pozdravio gradonačelnik László Huber, u nazočnosti Štefana Krizmanića, načelnika Hrvatskoga Židana, Marije Sabo, školske ravnateljice član-škole u Hrvatskom Židanu, Jenőa Háromija, regionalnoga direktora Obrazovnoga centra KLIK, Éve Szabó-Kovács, ravnateljice Osnovne škole "József Bersek" (kamo pripada židanska škola). Kiseški poglavar je ukratko predstavio bogatu povijest vlašćega varoša ter je istaknuo da upravo tako, kot i u prošlosti, u kisešku sadašnjost jako su upleteni gradski Hrvati, njeva je zvanaredno aktivna zajednica ka i sama organizira priredbe i stoljeća dugo skupa živi u miru s Nimci i Ugri u ovom kraju. Za srdačnim prijemom i kratkom šetnjom u srcu grada, došli smo do povijesne tvrđave Nikole Jurišića, a pravoda ni slikanje sa spomenikom junačkoga senjskoga kapetana nije izostavljeno iz programa. U samoj tvrđavi stalne izložbe pratežov, oružjev i dokumentov za svakoga posjetitelja se shranjaju vridna presenećenja. U crikvi Sv. Jakoba, kade se nalazi kriptna Jurišićeve dice, goste je već peljao kiseški dušobrižnik, rodnom Petrovišćan, Vilmoš Harangozo. Čez kratko vrime bi htilli domaćini puno toga pokazati, ali to je bilo nemoguće i zavolj toga, jer su dica u židanskoj školi jur nestrpljivo čekala posjetitelje iz Hrvatske. Plesno-recitatorski program na hrvatskom jeziku potvrdio je da živi ovde još materinska rič hrvatskih precev, ali novim općinskim i školskim prijateljstvom računaju na ovom mjestu i na pojačanje želje i volje za jezičnim usavršavanjem i hrvatskom svišču. Svakomu školaru je prikdana torba darov s čokoladom, knjižicama i suvenirima. Odraščeni su pak dostali specijalni dar, obrus svak po imenu u srcu išijenim napisom Marije Gorice. Zahvaljujući Toniju Mareliću, suradniku Školske knjige, židanskoj školi je darovan i veliki paket knjig i bilježnic ter školskih pomagalov. A iz Hrvatskoga Židana, što bi bilo naj-

vridnije i najkarakterističnije za domom odnesti, nek djelo slikara Lajoša Brigovića. S njevim knjigami i slikom su obogaćeni hrvatski gosti, a od nedavno krasi Općinski stan u Mariji Gorici i jedna Brigovićeve umjetnina s gradišćanskim motivima. Štefan Dumović, mjesni farnik, i Žužana Horvat, vjeroučiteljica, peljali su drage goste u mjesnu crikvu Sv. Ivana Krstitelja, predstavljen je Općinski stan i njegove djelatnice, a hodočasno mjesto Peruške Marije svenek je jedna obavezna točka u pohodu Hrvatskoga Židana. Druženje od nekoliko skupa provedenih zanimljivih ur je zavr-

Pred spomenikom Nikole Jurišića u kiseškoj tvrđavi

šeno u mjesnom restoranu uz odličnu svirku mladih tamburašev «Židanci», ki su veljek dostali i prvi poziv na gostovanje u Mariji Gorici. Zbogomdavanje, spodobno kot i u ostali slučaji, kad se npr. Šenkovljani najdu s Bizonjci ali Petrovišćani, Savski Marof s Umokom, društva i školari iz Hruševac Kupljenski sa Četarci ali Šičani, i ovput je teško izvedeno, ali obaveznim obećanjem, nastavak slijedi vrieda!

Timea Horvat

Preskrajno veselje u židanskoj školi

Svečanost zatvaranja školske godine u HOŠIG-u

„Utihnula dječja vika, nestalo je dragih lica“

„Utihnula dječja vika, / nestalo je dragih lica“ misli su to hrvatskoga pjesnika Gustava Krkleca čije su stihove „Školski praznici“ i „Praznik ljeta“ kazivali daroviti učenici 2. razreda Borna Babić i Mila Marlyin, na svečanome zatvaranju školske godine 2014./15. budimpeštanske Hrvatske škole, 16. lipnja 2015.

Ravnateljica škole Ana Gojtan pohvalila je uspješne učenike i zavidne školske rezultate; na Državnome natjecanju srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti treće je mjesto osvojila učenica 12. b razreda Rebeka Špirka. Na svečanosti kazivanja stihova na hrvatskome jeziku, u HDS-ovoj organizaciji, učenik 4. razreda Márk Kele u svojoj je kategoriji postigao treće mjesto, gimnazijalka 9. b razreda Dorka Paradi drugo, a učenica 7. razreda Laura Damjanović Šalamon osvojila prvo mjesto. U kategoriji srednjoškolaca likovnoga natjecanja „Croatia 2015“ ponovno je HOŠIG-ova polaznica osvojila prvo mjesto. Ove je godine to pripalo gimnazijalki 9. razreda Sonji Červenji, a u kategoriji 5. – 6. razredi drugo mjesto osvojila je učenica 5. razreda Dorka Kühne. U kategoriji 7. – 8. razredi također je drugo mjesto pripalo učeniku 8. razreda Barnabašu Babiku. Na međunarodnom natjecanju iz matematike „Klokan bez granica“ polaznici ustanove postigli su zavidne rezultate i na županijskoj i na državnoj razini. Učenica 7. razreda Tena Šindik na županijskoj osvojila je 19., a na državnoj razini 56. mjesto, učeniku 5. razreda Petru Kovaču na županijskoj razini pripalo je 68., a učenici 4. razreda Borki Borbola 90., te učeniku 7. razreda Leventi Hlavaču 99. mjesto. Nastavljeni su uspjesi hošigovaca na natjecanjima Kupa Zugló. U odbojci su djevojke osvojile zlatnu i srebrnu, a dečki brončanu medalju. Potom je ravnateljica Gojtan u društvu doravnateljice Žuže Molnar uručila poklon-knjige onim polaznicima koji su postigli hvalovrijedne rezultate te pridonijeli uspješnosti, konkurentnosti i priznatosti škole kojoj su polaznici. U 1. razredu pohvala ravnatelja za uzorno vladanje i marljivo učenje dodijeljena je Blanki Nemet i Ani Farago, pohvala ravnatelja za marljivo učenje uručena je Sari Kohari i Juliji Išpanović, pohvalu nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i marljivo učenje dobile su Leni Mohorović i Deva Kordaš. U 2. razredu pohvala nastavničkog vijeća za uzorno vladanje i odlično učenje uručena je Mili Marlyin, Nandoru Puhonju i Kevi Kordašu, pohvala ravnatelja za uzorno vladanje i marljivo učenje dodijeljena je Esteri Saloki-Nađ i Lauri Petri Szűcs. U 3. razredu pohvala ravnatelja za odlično učenje dodijeljena je Marku Faragou, a pohvala ravnatelja za uzorno vladanje i odlično učenje Oliveru Kaporu, pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i odlično

učenje uručena je Rebeki Ružić, Kamili Sabadoš, Gergelyu Trencsényiju i Barnabašu Bušu. U 4. razredu pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i odlično učenje dodijeljena je Borki Borbola, Réki Faggyas, Grgi Sabou i Liamu Fowkesu. U 5. razredu pohvala nastavničkoga vijeća za odlično učenje, uzorno vladanje i kulturni rad dodijeljena je Mileni Marinković, pohvala nastavničkoga vijeća za odlično učenje i uzorno vladanje pripala je Sofiji Foltin, Luci Molnar, Évi Balassa, Karmen Krištof i Dorki Kühne. U 6. razredu pohvala ravnatelja za uzorno vladanje i dobro učenje dodijeljena je Tinu Penteku, pohvalu ravnatelja za marljivo učenje i kulturni rad dobila je Milena Maja Šindik, pohvala ravnatelja za uzorno vladanje, dobro učenje i kulturni rad uručena je Dori Pissinger, pohvalu nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje, marljivo učenje i kulturni rad dobila je Flora Fowkes i Petar Kovač. U 7. razredu pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno učenje i vladanje te za uspjehe na kulturnome planu dodijeljena je Lauri Damjanović Šalamon i Ivani Teni Šindik, pohvalu nastavničkoga vijeća za uzorno učenje i vladanje te za izuzetne rezultate u sportu dobila je Enikó Konja, te pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno učenje i vladanje uručena je Dorottyi Šinko, pohvala ravnatelja za uzorno vladanje i učenje dodijeljena je Danici Romac. U 8. razredu pohvalu ravnatelja za kulturni rad primili su Bence Žolt Sabo, Csilla Lelle Tomser i József Szöllösi, pohvala nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje, marljivo učenje i kulturni rad uručena je Kingi Denizi Danč. U nultome gimnazijskom razredu pohvala nastavničkoga vijeća za marljivo učenje i uzorno vladanje uručena je Evelini Rapić. U 9. a razredu pohvalu ravnatelja za kulturni rad dobili su Mi-

lica Gagović, Dušan Grgović i Žolt Prager, pohvala nastavničkoga vijeća za marljivo učenje i uzorno vladanje dodijeljena je Henrieti Szász. U 9. b razredu pohvalu nastavničkoga vijeća za uzorno vladanje i postignute rezultate u učenju dobila je Reka Aranji, pohvala ravnatelja za kulturni rad i marljivo učenje uručena je Dorki Paradi, pohvala ravnatelja za kulturni rad dodijeljena je Aleksu Kaziju, Leventi Penteku i Arlindu Muhadriju, pohvalu ravnatelja za kulturni rad i postignute rezultate iz likovne umjetnosti dobila je Sonja Červenji. U 10. razredu pohvalu ravnatelja za kulturni rad i promidžbu škole primio je Norbert Goher, pohvalu ravnatelja za uspjeh u učenju, kulturni rad i promidžbu škole preuzela je Timea Kohari, pohvala nastavničkoga vijeća za kulturni rad i promidžbu škole uručena je Miji Barbir, Žoltu Karloviću i Franji Fűzesiju, pohvala nastavničkoga vijeća za postignute rezultate u učenju dodijeljena je Eriku Konji, pohvala nastavničkoga vijeća za uspjeh u učenju, kulturni rad i promidžbu škole uručena je Andreju Kišu i Antoniju Kišu. U 11. a razredu pohvala nastavničkoga vijeća za uspješne rezultate u učenju i za doprinos na kulturnome planu škole uručena je Fani Czine, u 11. b razredu pohvalu ravnatelja za istaknuti kulturni rad dobila je Rebeka Buš, pohvala ravnatelja za istaknuti kulturni rad i rad za zajednicu dodijeljena je Andrei Hegybeli i Zsófi Lisóczki, pohvala nastavničkoga vijeća za istaknuti kulturni rad uručena je Ivanu Milkoviću i Franji Patakiju.

Svečani su trenutci uveličani zvucima tamburice i zajedničkom završnom pjesmom u pratnji školskoga sastava.

Kristina Goher

Četarska čuvarnica podvara 26 dice iz četirih sel

Hrvatski jezik samo za pjesmice i brojalice

Kad su Križevski dani u četarskoj Gori, sad jur ljeto na ljeto, najdemo se i sa četarskimi mališani iz čuvarnice, u pratnji svojih tetkic i odgojiteljic, a ovo ljeto su starija dica na poziv farskoga pomoćnika Richárda Inzsöla i aktivno sudjelovala pri maši. Peljačica čuvarnice Katica Glavanić-Rudak je rekla da ov novi gospodin svaki četvrtak ide u četarsku čuvarnicu vjeronauk držati.

– Važno je to za nas da se dica upoznavaju s vjerom. Mi jur jako dugo vrime idemo simo u Goru na ovu mašu. A to je za dicu već prirodno, cijelodnevni izlet u Goru jako čekaju i jako se riktaju na to svi. Pero jedan tajedan se jur pominamo, kako se moraju ponašati i skupa molimo. Sad ću je jako pohvaliti, kad su se jako lipo držali pri maši – veli nam odgojiteljica ka je 33 ljeta dugo na čelu one četarske čuvarnice, ka je doživila i manje srićne dane u prošlosti, kade je samo pet dice pohadjalo ovu ustanovu. S brojem dice sad nij' problemov, imaju je 26 iz četirih naselj (Buće, Dozmata, Narde i Gornjega Četara). Turobni moru biti jedino zato da u ovoj čuvarnici s dolaskom dice iz ugarskih sel, skoro je nestao i hrvatski jezik. – U većini su, nažalost, ugarska dica, ali s hrvatskimi koreni imamo samo pet dice. Kade se dida i baba pominaju doma po hrvatski, tod se vidi još mala iskrica, ali kako će znati najmladji po hrvatski, kad i starina med sobom jur ne hasnuju ov jezik – dodaje odgojiteljica i tvrdi da tako i jezik komunikacije i odgoja ne more biti drugačkov, nego ugarski. lako su ovde zaposlene dvi hrvatskogovoreće odgojiteljice i jedna tetka hrvatskoga podrijetla, samo jedna tetka je Ugrica,

Peljačicu čuvarnice Katicu Glavanić-Rudak rado okružuju dica

med stijenami čuvarnice sve se manje čuje hrvatski. – U jednoj mišovitoj grupi najvažnije je pjesmice i brojalice naučiti po hrvatski. Dica po hrvatski govoriti bilo bi teško, kad ništ' ne razumu, a ugarskoj

dici pravoda je to stranjski jezik. No, ti roditelji se najbolje veselu, ako nekoliko hrvatskih riči domom odnese njevo dite – naglašuje Katica Glavanić-Rudak, koju jur od početka našega razgovora s nježnim pogledom i milovanjem okružuju nje mališani ter visu na njoj nerazdružljivo. Četarska čuvarnica je u prošlosti pet ljet dugo ugovorom pripadala keresteškoj (nimeškoj) čuvarnici, a danas su u obdržavanju gornjočetarske Seoske samouprave. S Bućom imaju ugovor da tamošnja dica automatično slišu ovoj čuvarnici. Po broju mališanov fali jedna odgojiteljica, ali kako peljačica veli, nij' stručnjakov ki bi se javili, zato su nek dvime. Šetnja u Goru je nešto specijalno za pohodnike čuvarnice, jako rado dojdju, veckrat se došeću, ovde je ručenje, igranje i lipo projde dan. U jedinu grupu trenutnu hodi po starosti sedam velikih, osam sridnjih mališanov i jedanaest je cifra najmladjih. Ovo je svakako idealni broj za odgoj, a prošlo ljeto bilo ih je 34. Po riči peljačice bliska budućnost čuvarnice, tj. dojdjuća dvojca ljeta su sigurna, imat će dovoljno dice, a što će biti potom, to još nigdor ne zna...

Svenek je lipo u četarskoj Gori

Hrvatski odgoj u šeljinskom vrtiću

U podravskom gradiću Šeljinu postoji mogućnost za obrazovanje na hrvatskom jeziku već od ranog djetinjstva. Šeljinski vrtić Cvrčak (Tücsök óvoda) već se 20 godina bavi i hrvatskim jezikom na razne načine.

Zamisao hrvatskog odgoja potekla je od toga što se javio takav zahtjev roditelja hrvatskog podrijetla. Danas je ravnateljica Erika Gal Varga koja simpatizira hrvatsku kulturu i jezik, pa je vjerojatno i to razlog da je hrvatski odgoj još uvijek živ. Vrtić pohađa 170-ak djece, ima šest skupina, od kojih tri hrvatske.

Odgajateljice kod kojih se zanimanja odvijaju na hrvatskom jeziku jesu Ildiko Matančić, Ildiko Kovač Nagyvárad i Hena Gažić. U skupinama svaka odgajateljica na svoj način podučava hrvatski jezik, ali se uglavnom koriste slikovnicom Đure Frankovića. Budući da se Šeljin nalazi u Baranjskoj županiji, blizu hrvatske granice, odgajateljice najčešće čitaju podravске bajke, zagonetke, brojalice, a kada je riječ o pjevanju, pjevaju podravске pjesme.

Premda većina djece nema hrvatske korijene, hrvatski jezik vole zahvaljujući odgajateljicama koje se trude da uvrste što više igara, pa time olakšavaju učenje. Zadnjih je godina uočljivo da je i roditeljima važno očuvanje hrvatskoga jezika i hrvatske kulture.

Onim Šeljincima koji su se preselili iz okolnih sela, npr. iz Starina, Martinaca, iznimno je važno da i njihova djeca usvoje jezik koji smatraju materinskim i da odrastu u hrvatskoj kulturi. U šeljinskoj osnovnoj školi također već godinama postoji mogućnost za učenje hrvatskoga jezika, a odgoj u vrtiću nudi osnove za školu. U zadnje vrijeme više vrtičke djece nastavljaju učenje hrvatskoga jezika i u školi.

Hrvatske skupine Bubamara, Jež i Puž već su godinama u pri-

jateljskom odnosu sa suhopoljskim vrtićem. Odgajateljice se redovito pozivaju na razne priredbe, a zauzvrat i suhopoljske odgajateljice im dolaze kao gošće. I to je dobra prigoda za nastup djece.

Uglavnom se pripremaju s podravskim plesovima, imaju i nošnju zahvaljujući Margiti Dervar Rudolf, koja je vrtićašima sašila hrvatsku nošnju. Osim toga djeca, s velikom voljom, nastupaju prilikom berbe, na Duhova i u došašću.

Odgajateljice, koje su sve hrvatskoga podrijetla, vesele se što i na takav način mogu pridonijeti očuvanju svoje kulture i jezika.

Luca Gažić

Veterani martinačkog Nogometnog kluba Zrinski

Izlet u Gradišće i Beč

Ujutro 13. lipnja 2015. godine učenici HOŠIG-ova Đačkog doma uzbuđeno su čekali polazak u gradišćansko selo Bizonju i u Austriju.

Pokrovitelj je ovog izleta Hrvatska samouprava VII. okruga. Dana 18. travnja ove godine, u organizaciji narečene Hrvatske samouprave, priredili smo dobrotvorni bal, kako bi putovanje za učenike Đačkog doma bilo besplatno.

Autobus se napunio učenicima, koje su vodili odgajatelji Đačkog doma, predsjednica Hrvatske samouprave Erzsébetvárosa Katica Benčik, zastupnici ove samouprave, a ne u zadnjem redu pridružila nam se i HOŠIG-ova ravnateljica Ana Gojtan.

U Bizonji nas je čekao naš učenik Žolt Prager, koji nam je bio vodič i uputio nas u dom kulture, gdje su nas dočekali i ugostili načelnik naselja Robert Kammerhofer, pred-

sjednik tamošnje Hrvatske samouprave Sándor Ille, doravnateljica Osnovne škole i dječjeg vrtića s dvojezičnom nastavom gđa Lesković i nastavnica hrvatskoga jezika Renata Novak-Tóth, koja je bivša HOŠIG-ova učenica i, naravno, obitelj Prager.

Načelnik sela, koji je ujedno i zastupnik u Hrvatskoj samoupravi naselja, podrijetlom Hrvat, upoznao nas je s poviješću gradišćanskih Hrvata i same Bizonje. Uveo nas je u način djelovanja Samouprave i priopćio nam planove za budućnost. O radu Hrvatske samouprave izvijestio nas je predsjednik Sándor Ille. Poslije kratkog pregleda sela posjetili smo dvojezičnu školu, gdje su nas doravnateljica i nastavnica hrvatskoga jezika upoznale s njihovim radom, uspjesima, poteškoćama i planovima. Ravnateljica Ana Gojtan, predsjednica Katica Benčik i vodstvo naselja dogovorili su se o suradnji između ustanova i samouprava. Bizonjci su dobili poziv za sudjelovanje na Tjednu hrvatske kulture, koji će biti ujesen.

Nakon posjeta Bizonji, pod vodstvom Žoltove mame posjetili smo tvornicu čokolade Hauswirth u Austriji u naselju Kittsee, gdje smo putem filma i razgledanja tvornice dobili uvid u proizvodnju te slastice. No našim učenicima najviše se dopalo (jednako kao i odraslima) kušanje čokoladnih proizvoda. Naravno, mogli smo i kupiti njihove izvrsne proizvode.

Put smo nastavili sve do Beča. Učenici su se mogli upoznati sa znamenitostima glavnoga grada Austrije. kao što su: Stephansdom, Hofburg, Burggarten, Heldenplatz.

Vratili smo se u Đački dom puni doživljaja i ugodnih uspomena.

KNJIGA ZA LJETNE DANЕ

Sanja Pilić: Vidimo se na fejsu

Nova knjiga omiljene dječje spisateljice Sanje Pilić Vidimo se na Fejsu, priča je iz života zagrebačke tinejdžerice koja poput većine današnje mladeži stvarni život sve više zamjenjuje onim prividnim, na društvenim mrežama. Stvari se usložnjavaju kad u njezino susjedstvo doseli zgodni Vedran i kada odluči upoznati svojega zamišljenog sugovornika smutljiva imena Nick Kane...

Zadarski gimnazijalci na uzvratnom posjetu u Kaniži

Lani u lipnju potpisan je sporazum o suradnji između kaniške Pijarističke gimnazije i zadarske Klasične gimnazije Ivana Pavla II., te u okviru te suradnje već je ostvarena razmjena gimnazijalaca. U jesen prošle godine kaniški učenici boravili su tjedan dana u Zadru, a uzvratni posjet zadarskih učenika ostvaren je od 31. svibnja do 6. lipnja.

Druženje zadarskih i kaniških gimnazijalaca u Mlinarcima

Cilj je suradnje dviju ustanova međusobno upoznavanje povijesti, kulture i narodnih običaja, njegovanje hrvatskoga jezika kod kaniških učenika hrvatskoga podrijetla, suradnja na vjerskom polju i uspostava prijateljskih odnosa. Kaniška Pijaristička gimnazija prije šest godina pokrenula je podučavanje hrvatskoga jezika, tada se i počelo tražiti partnersku ustanovu iz Hrvatske kako bi za pomursku djecu hrvatskog podrijetla nudila pomoć u učenju hrvatskoga jezika. Tako je započela suradnja između kaniške i zadarske ustanove.

Tijekom boravka u Mađarskoj zadarski su gosti sa svojim pratiteljicama, časnom sestrom Mirjam Gadža i profesoricom Elvirom Katić, upoznali način življenja i običaje pomurskih Hrvata. Posjetili su pomurska hrvatska naselja Serdahel, Mlinarce i Kerestur, upoznali se s izradbom gibanica, cimera, lončarskih posuđa, slušali predavanja o povijesti pomurskih Hrvata, o kajkavskom dijalektu, o ispiranju zlata, na osnovi čega trebali su sastaviti izložbu i kratak program u gimnaziji. Drage zadarske goste iznenadili su i Kaniški tamburaši s dalmatinskim pjesmama i s glazbenom večerom, no bilo je prigode i za šport, za druženje. Osim upoznavanja pomurskoga kraja, zadarski su učenici imali mogućnosti posjetiti i neke spomenike zajedničkih povijesnih ličnosti u Zalaváru, Keszthelyu, a zahvaljujući lijepom vremenu, gosti su iskušali kupanje na panonskome moru, a zadnji dan nastavili putovanje do glavnoga grada gdje su posjetili neke od glavnih znamenitosti. Prema dogovoru, program suradnje nastavlja se najesen.

beta

Pomurski piknik

U organizaciji letinjske Hrvatske samouprave i Udruženja hrvatskih samouprava Zalske županije, u letinjskom je kampu priređen Pomurski hrvatski piknik. Na tradicionalni susret okupile su se družine iz hrvatskih pomurskih naselja kako bi se družile uz pjesmu i glazbu, odnosno pripremale razne specijalitete.

Pomurski piknik koji je priređen osmi put, a na kojem su se okupili vijećnici hrvatskih samouprava, odnosno članovi raznih hrvatskih civilnih organizacija, ustrojen je radi zbližavanja Hrvata u regiji. Tog dana letinjski kamp pokraj termalnog kupališta bio je bučan od hrvatske riječi, hrvatske glazbe i mirisao je na paprikaš koji se kuhao u kotlićima. Marija Đuric, predsjednica letinjske Hrvatske samouprave, bila je prezadovoljna odazivom:

– Radujem se što se na piknik odazvalo više družina nego lani. Letinjska družina Zoltana Turula Ova priredba nudi priliku da se u opuštenoj atmosferi družimo, porazgovaramo na koji način možemo još bolje pridonositi očuvanju nacionalne samobitnosti, i da jačamo osjećaj pripadnosti hrvatskoj zajednici. U Letinji se sve više ljudi uključuje u naše programe. Uspjeli smo nanovo utemeljiti i pjevački zbor i u mnogim našim poticajima partner je i Gradska samouprava. – reče gđa Đuric.

Zoltan Turul, rodnom Serdahelac, već više desetljeća živi u Letinji i kaže da ne može živjeti bez hrvatskoga društva. Najboljeg prijatelja ima iz Hrvatske, na koga može računati u svakoj prilici:

– Mislim da je jako dobro da se tako nešto organizira, tu se ljudi družu, katkad se dogovaraju i za posao. Danas bih ja trebao raditi, ali zbog ove priredbe uzeo sam slobodan dan. Imam tri unuka i bio bih presretan kada bi i oni učili hrvatski. Pokušat ću ih naučiti i savjetovat ću svojoj kćeri da ih upiše u serdahelsku školu, gdje se uči hrvatski jezik. – rekao je g. Turul.

beta

Serdahelski i kaniški kuhari

Prva pričest u Pečuhu

Dana 7. lipnja poslijepodne u četiri sata, u sklopu redovite mjesečne svete mise u kertvaroškoj crkvi, podijeljena je prva pričest polaznicima vjeronauka pečuške Hrvatske škole Mirolava Krleže. Misno slavlje predvodio je vlč. Gabrijel Barić, a misu su pjevali Salančani uz kantoriranje Age Lukač.

Jedanaestero učenika (od ukupno 28) trećega razreda spomenute Hrvatske škole, od početka školovanja pohađali su vjeronauk u svojoj školi, i primili sakrament prve pričesti iz ruku svojega vjeroučitelja, svećenika Gabrijela Barića. Misu su prekrasno pjevali Salančani, pozavidjeli bi im i glasoviti crkveni zborovi. Crkvu su okitili roditelji prvopričesnika koji su se pobrinuli i za mali domjenak nakon svete mise... U svojoj propovijedi, na mađarskom jeziku, otac Gabrijel ukazao je na važnost vjere i pozvao prvopričesnike na redovite posjete vjerskim obredima, svetim misama i na redovitu molitvu koja nam olakšava zemaljski put...

Ivanje u Poganu

Seoska samouprava, u suradnji s narodnosnim samoupravama u naselju, s Hrvatskom i Njemačkom, 24. lipnja, s početkom u 19 sati priredila je Ivanjdansku proslavu na kojoj su nastupili mjesni pjevački zborovi. Osim mađarskog i njemačkog pjevačkog zbora pjevao je i Ženski pjevački zbor „Snaše“ u pratnji pečuškog Orkestra Vizin. Već po običaju, u programu su sudjelovali i polaznici IV. Tamburaškog tabora u Orfuu, održanog toga tjedna u organizaciji Kulturne udruge Vizin. Umjesto programa kod Poganskog jezera, zbog prijepodneve kiše, program je priređen na otvorenome, ali na prostoru ispred doma kulture. Nakon paljenja ivanjske vatre i plesom oko nje, za dobro raspoloženje pobrinuli su se članovi pečuškoga Orkestra Vizin i sudionici Ljetne tamburaške škole održane u Orfuu.

S. B.

ĐIKENEŠ – Povodom Dana naselja, 4. srpnja bit će otvoren granični prijelaz između Đikeneša i Gotalova. Program Dana počinje u 9 sati s utrkom čamaca zmajeva. Granični će prijelaz biti otvoren od 10 sati, a u 11 će se održati dvojezična sveta misa u mjesnoj crkvi. Kulturni program počinje u 13 sati uza sudjelovanje i hrvatskih kulturnih udruga iz Ždale, Gotalova, Kerestura i Starina.

BIRJAN – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 18. srpnja u tom će se selu prirediti V. Hrvatski dan. Od 15 sati čekaju oste kod doma kulture, a program počinje svetom misom u 16 sati. Potom je povorka po ulicama sela uza svirku i ples. Od 18.30 je zabavni program u domu kulture u kojem sudjeluju mohačka Folklorna grupa, Ženski pjevački zbor „August Šenoa“, Orkestar „Orašje“, birjanska Hrvatska folklorna grupa i Dječja grupa. Večera je u 20 sati, a od 21 počinje hrvatski bal s orkestrom „Juice team“.

BAJA – Od 9. do 12. srpnja u Baji će se održati već tradicionalna Fišijada. Nadaleko poznati bajski riblji paprikaš ove godine 12. lipnja kuhat će se na središnjem gradskom trgu Svetog Trojstva i okolnim ulicama u oko dvije tisuće kotlića, a na pučkoj veselici opet se očekuje više desetaka tisuća sudionika i gostiju, među njima i bačkih Hrvata, ali i gostiju iz Hrvatske.

SEGEDIN – U organizaciji Hrvatsko-mađarske udruge i tamošnje Hrvatske narodnosne samouprave, u prostorijama Knjižnice «Somogyi» 5. lipnja predstavljena je trojezična (englesko-hrvatsko-mađarska) slikovnica za djecu autorice Anett Marjanović naslova Pili meséi / Talles of Pili / Piline priče. Domaćin je priredbe bio predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Dušan Marjanović, a s autoricom razgovor je vodio Lajos Solymosy.

MLINARCI – U organizaciji Seoske samouprave i mjesnih privatnika, 11. srpnja bit će priređen Susret i natjecanje traktorista „Daj gas“. Tijekom dana uz natje canje traktorista bit će priređen i tradicionalni Dan naselja uz razne kulturne programe, a dan će biti okončan koncertom sas tava „Nagy Gázfröccs“ i Mura band.

BIKIĆ – Nakon škole, vrtića, športske dvorane i staračkog doma, na nove tri zgrade izgrađen je sustav obnovljive energije. Sustav solarne energije postavljen je na zgrade mjesnog doma kulture, kuhinju, dnevnog boravka i načelničkog ureda. Projekt vrijedan 22 milijuna forinta ostvaren je s KEOP-potporom u iznosu više od 21 milijuna forinta – obavijestio nas je načelnik László Kovács.

Hvalodavanje za 80 ljet i u Petrovom Selu

Dugoljetni farnik u Austriji, rodom iz Petrovoga Sela, Joško Hiršl (Veselov), 19. majašu je spunio 80. ljetu svojega žitka. Za dušobrižnika je bio zaređen 29. junija 1961. ljeta u Željeznu, tako je pred par ljet svečevao svoju zlatnu mašu i u rodnom selu. Prošle 21. junija, u nedilju u petrovskoj crkvi Sv. Petra i Pavla slavljenik je predvodio svetu mašu, ki je bio kapelan u Velikom Petarštofu, zatim u Štikapronu i za duhovni žitak vjernikov se je skrbio i u Celindofu. Od 1976. do 1990. ljeta ter od 2010. do 2014. ljeta bio je dušobrižnik Ilmitza, kade sad i živi u mirovini. Od 1990. do 2005. bio je duhovnik gradišćan-skohrvatskoga Cindrofa, kade su ga vjerniki jako zavolili, a i potom je stao na raspolaganje za različite crkvene obrede. Hvalu dati za osamdesetljetni životni put u krugu svojih Petrovišćanov, u obljubljenoj našoj velikoj crkvi, velika je milost i čast ne samo jubilaru nego i svim tim ljudem ki su mu rado došli gratulirati te nedilje, i ki su za svetom mašom svi bili pozvani na agape.

Kamp hrvatskoga jezika i narodopisa u Budimpešti za učenike 6., 7. i 8. razreda

Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom i ove godine organizira tabor za našu hrvatsku djecu. Očekuju se učenici iz svih naših naselja gdje se uči hrvatski jezik, zato da se djeca krajem ljeta, pred početak nove školske godine ugodno provedu u Budimpešti, da upoznaju nove prijatelje iz raznih naših krajeva uza zanimljiv hrvatski program kampa. Tabor je namijenjen polaznicima 6., 7. i 8. razreda, i priređuje se od 23. do 29. kolovoza 2015., u budimpeštanskoj Hrvatskoj školi. Cijena sudjelovanja u kampu: 5000 Ft po osobi. Rok je prijave 15. srpnja 2015. Prijave trebate dostaviti na adresu: HOŠIG 1144 Budapest, Kántorné sétány 1 – 3, e-mailom: horvatiskola.bp@horvat.sulinet.hu ili telefonom: 06 1 220 9380. Nastavnici i voditelji zanimanja nastojat će da svojom odanošću, ljubavlju prema djeci stvore ugodne i jezično korisne dane za svu hrvatsku djecu koja će boraviti u taboru.

Koljnofski taboraši pri Putujućoj Celjanskoj Mariji

Dvojezična škola Mihovil Naković u Koljnofu, veljek prvi tajedan školskoga praznika je pripravila jednotajedni gusti i sadržajni program za svoje školare. U 17. Hrvatskom čitalačkom i tamburaškom taboru ukupno se je 65 školarov počivalo, zabavljalo, igralo pri različiti programi, a i učilo se ter vježbalo na tambura. Polag toga čuda doživljajev su pobrali taboraši na izletu u Slovačkoj, pri kom su posjetili Požun ter hrvatska sela, Čunovo i Hrvatski Jandrof. 19. juni, petak, bio je posvećen dičjem shodišču u Uzlopu, a jedan dio puta hrabro su piše napravili mali hodočasnici u pratnji svojih pedagogov. Pri svetoj maši skupna molitva i jačka je pozdravila kip Putujuće Celjanske Marije u uzlopskoj farskoj crkvi.

HRVATSKI KULTURNI SAVEZ U SLOVAČKOJ – CHORVÁTSKY KULTÚRNY ZVÁZ NA SLOVENSKU
 POD ZÁŠTITOU VEL'YSTAVNICTVA CHORVÁTSKEJ REPUBLIKY NA SLOVENSKU | SPOLOUPRÁCE S CHORVÁTSKYM KULTÚRNYM SPOLUOM V BUDIMPEŠTE
 POD POKROVITELSTVOM TELEKOMUNIKÁČNEJ REPUBLIKY HORNÁTEJ SLOVAČEKY | HORNÁTEJ SLOVAČEKY KULTURNÝM DŮSTVOM V BRATISLAVI

3. FESTIVAL
DOBRODOŠLI
 Sajam gradišćanskih Hrvatov 2015.

18.07.2015.
 Hviezdoslavovo námestie BRATISLAVA

14:00 | Jarmok gradišćanských Chorvátov
 Sajam gradišćanskih Hrvatov

17:00 | Kultúrny program | Kulturni program
 Folklorna grupa „Po staza naših starih 2015“ (hr. it.sk.cz. ban)
 Kud Lipa Lipovljani (hr), Zbor Lira Lipovljani (hr), Folklorno društvo Grbarčeta (sk),
 Folklorno društvo Ljiljanka (sk), Folklorno društvo Mela Hrvatica (sk),
 Tamburašica Konjice (sk), Folklorni ansambl Rosita (sk), Klapa Ravnicka (sk),
 Tamburaški sastav Čunovski bečari (sk), Muzičko-pjevačko društvo Hrvatica (sk)
 Muško jačkarno društvo Hrvatski Jandrof (sk)

18:00 | Alegorický sprievod s kónským záprahom
 Po staza naših starih

Urad vlady
 Kultúrny zväz Chorvátov na Slovensku
 Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj
 Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj

Realizacija i distribucija poduzeta Uzdali štaly SR – Program kulturna razvojnog razvoja 2015.